

เทศน์เช้า วันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๔

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เราทำบุญเพื่อบุญ เราทำบุญนะ คนเกิดมาเป็นมนุษย์นี้ ได้อริยทรัพย์ ได้ความเป็นมนุษย์สมบัติมา ความได้เป็นมนุษย์สมบัติมา แต่เวลาคนเกิดเป็นมนุษย์ ดูเขาใช้ชีวิตทางโลกของเขา เห็นไหม ใช้ชีวิตแบบตุ๊กตา ตุ๊กตานั้น เวลาคนเขาเกิดสงคราม เขาใช้ตุ๊กตาเป็นการวางแผนดำเนิน เขาเลื่อนไปที่ละขั้นทีละตอน

มนุษย์เหมือนวัตถุไง มนุษย์ใช้ชีวิตหนึ่งชีวิต เห็นไหม ชีวิตนี้มีการปลดพากรเป็นที่สุด การเกิดเป็นมนุษย์แล้ว สิ่งที่สูงสุดมันคือการตาย พอตายไปแล้วมันก็เวียนตายเวียนเกิด แต่เราก็ไม่เห็น เราก็ไม่เข้าใจของเรา

ฉะนั้น การเกิดเป็นมนุษย์นี้เป็นอริยทรัพย์ ถ้าการเป็นมนุษย์ ทำบุญกุศล เห็นไหม เพราะเรามีมนุษย์สมบัติ เราทำบุญกุศลเพื่อระลึกถึงการเกิดของเราไง ถ้าไม่มีการเกิดนี้เราจะเป็นสิ่งใด? เราก็เวียนไปในวัฏฏะ.. การเกิดเป็นมนุษย์ เป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม ถ้าเราเกิดเป็นมนุษย์แล้วเกิดเป็นเทวดาละ? เกิดเป็นเทวดา เกิดเป็นอินทร์ เป็นพรหม เราก็ต้องมีสถานภาพที่สูงกว่ามนุษย์

สถานภาพสูงกว่ามนุษย์ในทางสถานะ แต่ความเป็นไป เห็นไหม ความเป็นไปมันก็มีค่าเท่ากัน เพราะมีชีวิตหนึ่ง ถ้าชีวิตหนึ่งเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม มันก็เหมือนมนุษย์ที่เกิดเป็นมนุษย์แล้วไม่เข้าใจความเป็นมนุษย์ เกิดเป็นเทวดา เขาก็ใช้ชีวิตของเทวดาหมดอายุขัยเขา เป็นพรหมหมดอายุขัยของเขา มันก็เท่ากับวัตถุอันหนึ่งเหมือนกัน

แต่ถ้าเราเกิดเป็นมนุษย์แล้วพบพุทธศาสนา แล้วมีสติ เห็นไหม เรามีสติ เราทำบุญกุศลของเรา.. แล้วทำไมต้องทำ? พระทำมาหากินไม่เป็นหรือ? นี่เวลาโยมพูดกันอย่างนั้นนะ เวลาเขาพูดกัน พระก็มีมือมีไม้เหมือนกัน ทำไมพระไม่ทำมาหากิน เพราะคิดกันอย่างนั้น เวลาบางพื้นที่พระทำนา พระต่างๆ เวลาคอมมิวนิสต์เข้ามาเขาบอกว่าให้พระทำมาหากินเอง พระห้ามบิณฑบาตเพราะเป็นขาทาน

เวลาว่าเป็นขอทานนะ คุณลิตายุโรปเขามีกฎหมายห้ามการขอทาน แต่เวลาพระบิณฑบาตเป็นการขอทานใหม่? ภิกขาจารกับขอทาน เห็นใหม่ วนิพกกับขอทานมันแตกต่างกันอย่างไร? นั่นขอด้วยเสียง องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาไปบิณฑบาตพราหมณ์ก็บอกว่า “ไปเถิด ไปข้างหน้าก่อน” แต่องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นนิสัยของเขา ยืนอยู่นั่นแหละ

เขาบอกว่าไปข้างหน้าก่อน บอกว่า “ทำไมพระไม่ทำนาเอง”

“เราทำของเราอยู่ตลอดเวลา เห็นใหม่ เราใช้สติของเราเป็นผลและปลูก ปัญญา เป็นแอกและไถ ไถลงไปในหัวใจของเรา”

อธิบายให้พราหมณ์ฟัง เขาดีใจมาก เขาดีใจมาก ฉะนั้น พอดีใจมากเขาก็จะทำบุญ เขาจะใส่บาตร องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกรับไม่ได้ เพราะการออกเสียง วนิพกการออกเสียง เรารับไม่ได้ รับบาตรนั้นไม่ได้ เวลาเขาไม่ศรัทธา องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมให้เขาศรัทธา พอเวลาเขาไม่ศรัทธา เขาบอกพระทำไมไม่ทำอะไรไถนา ไม่หาอยู่หากิน พระทำไมภิกขาจาร เวลาเขาศรัทธาขึ้นมาแล้วเขาจะใส่ องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกรับไม่ได้เพราะมีการออกเสียง

เวลาพระบิณฑบาตเขาไม่ให้ออกเสียง ออกเสียงเป็นวนิพก ถ้าไม่ออกเสียงนี้ ภิกขาจาร ภิกขาจารในความศรัทธาของเขา ถ้ามีใครศรัทธานะ ในพระไตรปิฎก เห็นใหม่ ถ้าเป็นเสขบุคคล คือตั้งแต่พระโศดาบันขึ้นไป นี่ถ้าได้การสมมุติแล้ว ภิกษุห้ามเข้าไป บิณฑบาตบ้านนั้น เพราะเข้าไปนะ ทั้งบ้านเขาให้หมด นี่มีเท่าไรให้หมด ฉะนั้น ห้ามเข้าไปบิณฑบาตบ้านที่เป็นเสขะ เว้นไว้แต่เราบิณฑบาตไปแล้วเขามาใส่บาตร นั่นอีกเรื่องหนึ่ง เพราะเขามีเท่าไรเขาให้หมด

นี่ก็เหมือนกัน พอเขาศรัทธาแล้วเขาจะให้ องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าให้ไม่ได้

“แล้วทำอย่างไรล่ะ?”

“ต้องไปเทลงใส่คลอง ใส่ลำธาร” เป็นคนวันพวยพุ่งขึ้นไป เพราะอะไร? เพราะนั่น เป็นบารมีขององค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

นี่เราคิดกัน เราว่ากัน แล้วว่าพระก็มีมือมีเท้า ทำไมไม่ทำมาหากิน การทำมาหากินนะ พระมีศีลมีธรรมเป็นสมบัติ เรามีทรัพย์สมบัติเป็นของเรา เห็นไหม เวลานี้ สมบัติสาธารณะเป็นของสงฆ์ อารามิก ผู้ไม่มีเรือนอยู่ในที่เรือนว่าง เรือนว่างเป็นสมบัติของสาธารณะ เราไม่มีสมบัติเป็นส่วนตัว แต่เรามีศีลมีธรรมเป็นส่วนตัวนะ ทำบุญกุศลเพราะท่านไม่มีอาชีพ เวลาเราทำบุญกุศลนะ เราบอกว่าเราทำบุญกุศลแล้วได้สิ่งใดให้ชีวิตนะ

ดูเวลาครูบาอาจารย์ท่านอดอาหาร เห็นไหม เวลาอดอาหารนี้หิวมาก ทุกข์มาก ลำบากมาก.. ลำบากมากเพราะเห็นคุณค่าของศีล สมาธิ ปัญญา ที่มันจะเกิดขึ้นจากการภาวนา นี่ธาตุขันธ์ทับจิต ท่านก็พยายามจะบรรเทา พอการบรรเทานั้นมันก็มีการหิวการกระหายเป็นธรรมดา ถึงที่สุด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสลบไปถึง ๓ หน คือถ้าไม่มีอาหารหล่อเลี้ยงมันก็ตาย

แล้วนี่เรามีอาหารหล่อเลี้ยง เราเห็นแต่ว่ามันเป็นปัจจัยเครื่องอาศัย ปัจจัยเครื่องอาศัย แต่พระนะ พอเวลาพระได้มาแล้ว เห็นไหม หลวงตาท่านบอกเลย

“พระนี่เหมือนเนือเนือ เวลาโยมมาทำบุญเก็บเกี่ยวข้าวปลาอาหารไปหมดเลย นานั้นเหลือแต่เศษข้าวที่มันตกอยู่กับนานั้น เศษฟางที่มันตกอยู่กับนานั้น”

นี่ก็เหมือนกัน เวลาคุศลกุศลของเขา เขาเสียสละของเขา ของเขาทั้งนั้นแหละ! นี่พระเรามันก็ได้แค่เม็ดข้าวที่ร่วงมา แล้วตกอยู่ที่พื้นนา เราก็ได้นั้นอาหารเพื่อดำรงชีวิต แต่บุญกุศล คุณงามความดีนี้ของเขาทั้งนั้นแหละ ถ้าเราทำคุณงามความดีเพื่อเขา เห็นไหม นี่ว่าไปทำบุญ ไปทำบุญ ทำบุญเพราะเหตุใด? การทำบุญ การให้ชีวิต การให้ต่างๆ กัน การเสียสละของเรา เพื่อบุญกุศลของเรา ครูบาอาจารย์ของเราท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ท่านภาวนาขึ้นมา

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดถึงบุญกุศลที่มีค่าในพุทธศาสนามีอยู่ ๒ คราว “คราวหนึ่ง เราฉันอาหารของนางสุชาดา แล้วถึงซึ่งกิเลสนิพพาน อีกคราวหนึ่งเราได้ฉันอาหารของนายจุนทะ แล้วเราถึงซึ่งขันธนิพพานคือตาย”

บุญในศาสนานี้มีอยู่ ๒ คราว อยู่ในพระไตรปิฎก ๒ คราวที่มีกุศลมาก มีบุญกุศลมาก เพราะเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฉันอาหารของนายจุนทะ แล้วคืนนั้นจะ

นิพพาน แล้วมีความวิตกขึ้นมาว่า ถ้าฉันอาหารของนายจุนทะแล้วนิพพาน ชาวบ้านเขาจะติฉินนินทา ว่าอาหารของนายจุนทะนี่อาหารเป็นพิษต่างๆ จะไปโทษนายจุนทะ ให้ นายจุนทะรับบาปกรรม พระพุทธเจ้าเลยกันไว้ เห็นไหม บอกพระอานนท์ไว้

“อานนท์ ถ้าเรานิพพานไปแล้วนะ ให้ประกาศให้บอกเขา ให้จุนทะพ้นจากโทษ พ้นจากการดำเนินคดีของผู้ที่ศรัทธาในองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า”

นี่ทานในพุทธศาสนามีอยู่ ๒ คราวที่มีผลเลิศมาก คราวหนึ่งเราฉันอาหารของนางสุชาดา ตอนนั้นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไม่เป็นพระอรหันต์นะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเพียงจะทำทุกขกิริยามา อดอาหารมาเต็มที่ แล้วใช้ปัญญาว่า มันไปไม่รอด จะกลับมาเพื่อสร้างกำลังขึ้นมา นางสุชาดาได้บ่นไว้ ว่าถ้าเรามีครอบครัวที่ดี มีลูกที่ดี เราจะทำบุญกับเทวดา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ปรารถนา นางสุชาดาเห็นก็คิดว่าเป็นเทวดา เพราะว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเนี่ย.. พูดถึงพูดยาก

พูดถึงร่างกายของพระพุทธเจ้า กิริยา ๓๒ ของพระพุทธเจ้ามันเหมือนเทวดา นี่นางสุชาดามาแก้บน ฉันอาหารของนางสุชาดา ไม่ได้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ยังไม่ได้ตรัสรู้ แล้วทำไมถึงได้ล่ะ? แต่เวลาตายไปแล้ว เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฉันอาหารมือนั้น แล้วพิจารณาของท่านคือนั้น จนถึงที่สุดแห่งทุกข์

“นี่เพราะเราฉันอาหารของนางสุชาดา เราถึงซึ่งกิเลสนิพพาน เราฉันอาหารของนายจุนทะ ถึงซึ่งขันธนิพพาน”

มันมีบุญกุศลอย่างนั้น เราเกิดเป็นชาวพุทธไง เราถึงเอาประเพณีวัฒนธรรมนี้เป็นการเสียสละของเรา เราเสียสละเพื่อเรา ทำบุญกุศลเพราะความเกิดเป็นมนุษย์ เราเห็นคุณค่าของความเป็นมนุษย์ ที่นี้พอความเป็นมนุษย์แล้ว ถ้าเราทำบุญกุศลแล้ว เห็นไหม ทาน ศีล ภาวนา ถ้าเราทำบุญกุศลของเรา เพื่อความมั่นคงในชีวิต เพื่อหัวใจมีหลักมีเกณฑ์ เพื่อหัวใจจะได้ไม่เร่ร่อน

นี่คนถือศาสนาก็คือว่ามีหลักเกณฑ์ในใจ คนไม่ถือศาสนา ก็ว่าตัวเองเป็นปัญญาชน ตัวเองมีปัญญามาก ไม่เชื่อสิ่งใดเลย เชื่อวิทยาศาสตร์ ก็มันถือวิทยาศาสตร์เป็น

ศาสนาใด มันถือวิทยาศาสตร์เป็นศาสนา ถือโลกเป็นศาสนา ถือผีเป็นศาสนา ถือเทวดา อินทร์ พรหม เป็นศาสนา นั้นมันแล้วแต่ความคิดของคน ทิฐิमानะขอคน แล้วแต่บุคคล

นี่เราเป็นชาวพุทธ เห็นไหม ทาน ศีล ภาวนา เราทำทานของเรา เราเสียดละของ เราเพื่อบุญกุศลของเราในคุณค่าของความเป็นมนุษย์ จิตใจดีขึ้น จิตใจเปิดกว้างขึ้น เราจะประพฤติปฏิบัติ เราเห็นว่าทรัพย์ เวลาเรามีความสุข บุญคือความสุข เวลาเรามีความสุข มีความปลอดโปร่ง นั่นคือบุญ แล้วว่า “สุขอื่นใดยิ่งกว่าสงบไม่มี” เราก็อยากปรารถนาสิ่ง นั้นใช่ไหม? เราถึงทุ่มเทกันไ้

เราทุ่มเทนะให้จิตเป็นเอกภาพ ถ้าจิตเป็นเอกภาพ พุทโธ พุทโธ พุทโธ เห็นไหม นี่มันอยู่กับพุทโธ ถ้าจิตมันไม่เป็นเอกภาพ มันยุ มันแห่ มันแฉลบของมัน พุทโธคิดนู่น พุทโธคิดนี่ ปัญญาอบรมสมาธิมันก็แฉลบตลอดไป เป็นธรรมชาติของใจ เป็นธรรมชาติของธาตุรู้ ธาตุรู้เหมือนไฟ ไฟมีเชื้อที่ไหน มันไหม้ไปที่นั่น นี่พลังงานมันมีที่ไหน มันอยู่ที่ไหน ที่ค้นหาความทะยานอยากมันจับใส่ มันแฉลบไปอย่างนั้นไ้

แต่พลังงานไฟก็คือไฟ เราควบคุมไฟได้อย่างไร? ถ้าเรามีสติปัญญาขึ้นมา เราจะควบคุมไฟของเรา ถ้าไฟของเราอยู่ในเตา เห็นไหม มันทำอาหารให้สุกได้ ไฟของเรา ถ้าเราทำสมาธิ ถ้าจิตมันสงบเข้ามา มันมีพลังงานของมัน มันพิจารณาของมันได้ ถ้ามันพิจารณาของมัน แล้วมันเกิดปัญญาขึ้นมา นี่มนุษย์มีคุณค่าอย่างนี้ไ้

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ครูบาอาจารย์ของเรา เทวดามาฟังธรรม เทวดามาฟังธรรม ทำไมต้องมาฟัง? ในเมื่อเป็นเทวดานี้สูงค่ามาก สูงค่ามาก สูงค่ามาก ทำไมต้องมาฟังธรรม นี่พอฟังธรรม ธรรมตรงนี้ไ้ ฟังธรรมคือฟังอริยสัจ ฟังธรรมคือผู้ที่เรา.. นี่เทวดาก็มีจิต พรหมก็มีจิต เราก็มืดจิต เรามีจิตขึ้นมา เวลาเราภาวนาขึ้นมา ใครทำงาน?

เวลาสมองทำงาน เห็นไหม ในสติเราใช้สมองเราทำงาน แต่เวลาปัญญาเกิดจาก จิต จิตเวลาสงบขึ้นมาแล้ว จิตมันมีปัญญาของมัน มันมีภาวนามยปัญญา มันมีปัญญาที่เข้าไปสำรวจ เข้าไปคลาย คลายความรัดตรึงใจ ตั้งโยชน์คือเครื่องร้อยรัดจิต.. สักกายทิฐิ วิจิกิจฉา สัตถัพพตปรามาสมันร้อยไว้ ทิฐิวาของเราๆ มันทิฐิ เห็นไหม แล้ว ใครจะไปแก้มัน

ใครแก้ไม่ได้หรอก.. ใจแก้ไข! นี่จิตเห็นอาการของจิต ถ้าจิตมันเห็นของมัน จิตมันพิจารณาของมัน มันถึงเป็นภาวนามยปัญญา ถ้าจิตมันไม่เห็นของมันนะ ภาวนาไปเป็นสัญญาทั้งนั้น จำขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จำของครูบาอาจารย์มา แต่มันก็ต้องจำก่อนนะ ถ้ามันไม่มีการจำก่อน เห็นใหม่ คนเราจะคิดนี่อะไรเป็นพื้นฐาน

ความจำนั้นเป็นพื้นฐาน แต่เวลามันคิดของมันขึ้นมา มันไม่ใช่ความจำ คิดของมัน ถ้ามันเป็นความจำก็เป็นความจำตลอดไป แต่มันภาวนาขึ้นมา พอมันภาวนาขึ้นมา จิตมันสงบเข้ามาแล้ว ความจำกับความจริงมันแตกต่างกัน เราดูเราเห็น พอเราดูเราเห็น นี่ไง ภาวนามยปัญญามันจะไปคลายความรัดใจ สังโยชน์ก็คือเครื่องร้อยรัดจิต ถ้ามันร้อยรัดจิตนี้มันปลดปล่อยตัวมัน เห็นใหม่ นี่พอปลดปล่อยตัวมันขึ้นมา ความสุข ความสงบ ความระงับในใจ

ความสุข ความระงับในใจมันเกิดขึ้นมาจากไหนล่ะ? มันมีความรู้ความเห็นของมัน ถ้าไม่มีความรู้ความเห็นนะ มันไม่เป็นปัจจัยตัดงั้น มันไม่เป็นสันทิฏฐิโก ถ้าไม่ปัจจัยตัดงั้นอย่าถามรอบสองนะ รอบแรกพูดได้ รอบสองพูดผิด ถ้ามันเป็นปัจจัยตัดงั้น ร้อยรอบ พันรอบ ถามมา! ถามมา! ตอบได้เท่าที่รู้ ตอบได้เท่าที่เห็นนะว่าเป็นอย่างไร

คนรู้คนเห็น คนมีหลักเกณฑ์ในหัวใจ มันจะเลื่อนลอยไปไหน? ให้ถามมา ให้ถามมา เห็นใหม่ นี่ความจริงเป็นแบบนี้ ถ้าความจริงเป็นแบบนี้ เวลาบอกว่าสุดมยปัญญา จินตมยปัญญา ภาวนามยปัญญา เราทำของเรา เราเห็นคุณค่าของความเป็นมนุษย์นะ เพราะเราเห็นคุณค่าของความเป็นมนุษย์ เรามีสติยับยั้ง นี่ชีวิตมีค่าขึ้นมาทันที

ดูเวลาคนหลงระเริงไปสิ เหมือนคนขาดสติ เห็นใหม่ ว่าวเชือกขาดเราควบคุมมันไม่ได้เลย ว่าวมันมีเชือกควบคุมมัน มันควบคุมได้ ชีวิตเรามีสติ มีปัญญา มีศาสนธรรม คำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเครื่องบังคับให้หัวใจเราเข้าสู่สังฆธรรม เข้าสู่อริยสัจ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้เพราะอะไร? องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้เพราะมรรคญาณ

นี่อริยสัจ ทุกข์มันรู้อยู่แล้ว.. ทุกข์ เห็นใหม่ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ มรรคญาณ วิธีการดับทุกข์ วิธีการคือมรรค สิ่งที่มีมันเกิดขึ้น สิ่งที่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ค้นคว้าเกิดขึ้น เราต้องทำแบบนั้น ถ้าเราทำแบบนั้น เห็นไหม เวลาเขาเจ็บไข้ได้ป่วย ยามันรักษาโรค

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเรามีไข้ใจ เรามีกิเลสในหัวใจ สิ่งที่มีมันจะชำระล้างได้มันก็ต้องเป็นอริยสังขันธ์นั่นล่ะ ถ้าเป็นอริยสังขันธ์นั่น เห็นไหม เราทำขึ้นมา เราคิด เราเห็นคน รวย เราบอกเราจะร่ำรวยแบบเขา ถ้าเรามีความวิริยะ มีความอุตสาหะ เราจะร่ำรวยหรือ ร่ำรวยได้มากกว่า

นี่ก็เหมือนกัน อริยสังขันธ์เป็นทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค.. จิตนี้มันกลั่นออกมาจาก อริยสังขันธ์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ เราฝึกของเรา มันต้องใช้วิธีการอัน นั้นแหละ มันต้องใช้มรรคญาณอันนั้นแหละดับทุกข์! ดับทุกข์ เห็นไหม การทำลาย ตัณหาความทะยานอยากในหัวใจ ตัณหาความหลงผิดใจว่าเป็นเราๆ ถ้ามันคลายออกมา จากว่าคุณค่าของความเป็นมนุษย์นะ นี่มนุษย์มีค่ามาก แล้วถ้ามนุษย์มันเปิดตาใจได้ มนุษย์เปิดตาใจได้จะมีคุณค่ามาก

ทำไมเทวดามาฟังเทศน์มนุษย์ล่ะ? ถ้ามนุษย์มันรู้จริงเห็นจริงของมัน มันแก้ไข ของมันได้ แล้วนี่สิ่งนี้มันมีในพุทธศาสนา เราเกิดเป็นมนุษย์พบพุทธศาสนา แล้วมีหมู่คณะ ถ้าเราทำคนเดียวเราก็ท้อแท้ใช่ไหม? นี่มันก็มีคนทำกับเรา มีผู้ชี้แนะ ผิดถูกพิสูจน์ได้ .. นี่เวลามาตรวัด เห็นไหม ถ้ามันเต็มจำนวน มันก็คือเต็มจำนวนนั้น การปฏิบัติ ถ้าเราปฏิบัติถึงเต็มจำนวนนั้น ครูบาอาจารย์ที่ไหนจะทำเฉไฉให้มันแตกต่างไปจากนั้น

นี่ความรู้ความเห็นมันทันกันได้ไง การปฏิบัติมันถึงที่สุดแห่งทุกข์ได้ไง ถ้ามันถึงที่สุดแห่งทุกข์ ใครจะมาหลอกเรา ใครจะมาทำให้คลาดเคลื่อนไปจากนั้น มันพิสูจน์ตรง นี้ไง ฉะนั้น ใครที่อ้างตัวเป็นอาจารย์ เรากาวานาแล้วเราก็เอาความรู้ความเห็นเรานี้แหละ ถามท่าน ท่านตอบถูกต้องผิดมันวัดได้ มันวัดความรู้ความเห็นกันได้ เห็นไหม นี่ปัจจุตัง

ปัจจุตัง สันทิฐิโก อันนี้สำคัญมาก อันนี้เป็นอริยทรัพย์ ทรัพย์ที่เป็นสมบัติของใจ ที่อยู่กับใจ เห็นไหม ปฏิสนธิจิต ปฏิสนธิวิญญูณ ปฏิสนธิในใจ ในน้ำคร่ำ ในครรภ์ ในโอปปาติกะ นี่ปฏิสนธิพาเกิด แล้วเวลามันแก่ มันแก่กันตรงนั้นแหละ ถ้ามันไม่แก่กันตรงนั้น มันยังเกิดอยู่ไง มันยังขับเคลื่อนไปไง

นี่เขาบอกว่าสรรพสิ่งนี้ ชีวิตๆ นี้.. ชีวิตนี้อยู่ที่กาลเวลานะ เพราะชีวิตนี้มันสืบต่อ ถ้าไม่สืบต่อมันก็ไม่ใช่วีชีวิต วัตถุมันไม่มีชีวิต มันเป็นอนิจจังเหมือนกัน มันแปรสภาพเหมือนกัน แต่มันไม่มีความรับรู้ของมัน ชีวิตของเรา มันมีความสืบต่อมันถึงทุกขัใจ ถ้ามันดับ มันดับคือมันตาย มันก็ไม่ทุกข์ใจ

ชีวิตอยู่ที่กาลเวลา กาลเวลานี้เคลื่อนไป ไอยู่นี่อยู่บนกาลเวลา นี่มันเคลื่อนของมันไป แต่เวลามันพิจารณาไป ถึงที่สุดแล้วมันดับทุกข์แล้ว เวลาก็คือเวลา จิตนี้ไม่อยู่กับกาลเวลา เพราะเวลาเป็นสมมุติ ทุกอย่างเป็นสมมุติ สมมุติอย่างหยาบ สมมุติอย่างกลาง สมมุติอย่างละเอียด สมมุติอย่างละเอียดสุด ได้ทำลายไปที่สิ้นสุดแห่งทุกข์แล้ว เห็นไหม

นี่มนุษย์สมบัติมีค่ามาก แล้วมนุษย์สมบัตินี้เปิดหูเปิดตา ไม่หลงระเริงกับโลกเขา โลกเขาหลงระเริงจนขาดสติ ขาดปัญญา เราเกิดมาต้องมีหน้าที่การงาน แต่ก็มีสติยับยั้ง แล้วชวนชวนหาความจริงของเรา

หลวงตาสอนว่า “คนเรามี ๒ ตา ตาหนึ่งเกิดมาคืองานของโลก อีกตาหนึ่งเราพยายามหาสมบัติให้หัวใจของเรา เพราะปฏิสนธิจิตนี้มันจะเวียนตายเวียนเกิดไปอีก”

เราหาสมบัติให้หัวใจของเรา เราหาสมบัติของโลก เราหาสมบัติเพื่อดำรงชีวิต กับหาสมบัติของใจ เอวัง